

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Dumineca, F6i'a, candu concedu ajut6riele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunat6ria.

GAZET'A

TRANSILVANIIEI.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de facare publicare

MONARCHIA AUSTRIACA.

Transilvania.

Nr. 62. 1866.

Publicatiune.

In urma emisului cancelariei regesci transilvane aulice din 29 Dec. an. tr. Nr. 5430 rebonificarea ce are se se prestece din cassa erariale, pentru unu prandiu datu unui fetioru soldatu dela serginte in diosu in transitulu seu, s'a fisatu in cointielegere cu locurile centrali competente cu v. a. 8⁵/₁₀ cr. pe anulu 1866 in Transilvani'a

Clusiu in 31 Ian. 1866.

Dela Guberniulu regescu alu Transilvaniei.

Representatiunea universitatii natiunii sasesci*)

din 3 Martiu 1866 privit6ria la rescriptulu r. din 25 Dec. 1865 despre concederea de a se tramite deputati la diet'a Ungariei.

(Nr. univ. 225/1866.)

Maiestate c. r. Apostolica. Pré indurate Imperate si D6mne!

De candu Transilvani'a cá statu de sine statoriu se reint6rse in an. 1688 prin tractatu liberu la regele Ungariei, se puse suptu scutulu celu parentescu si potinte alu gloriosului imperatu alu romaniloru si rege ereditariu alu Ungariei Leopoldu I si succesorii lui; de candu staturile tieriei adunate in Sibiu in 30 Martiu 1722 primira sanctiunea pragmatica, si diet'a din Sibiu, spre a dá unu testimoniu duratoriu despre nemurit6rele merite ale casei austriace pentru acestu Principatu si despre simtiementele cele multiamit6rie pentru acést'a ale locuitoriloru sei, o a incorporatu serbatoresce in an. 1744 legiloru tieriei: nu s'a mai ivitu unu actu de statu, care se atinga mai profundu interesele tieriei si ale deosebiteloru ei pop6re, si se fia mai importantu pentru desvoltarea intréga a imperiului, decatu uniunea Ardélului cu Ungaria, care de sourtu tempu deveni a fi ér obiectu de pertractare.

Déca credint6s'a universitate a natiunii sasesci, prin pré in. rescriptu din 25 Dec. 1865. in care ingrigiarea multor'a vede inceputulu unei realisari faptice ale acelei uniuni, sa simtiesce in omagiala reverintia, cá orgaun alu intregi poporatiuni a tierii sasesci, silita a 'si substerne pré in. tronu conceptele si indoielele s'ale de dreptu cu acea franchetia cá si in pré um. representatiune din 6. Nov. 1865, o face acést'a in simtiulu oblegamintii si inaltiatu la voi6s'a consoientia de sine in intielesulu resolutiunei pré in. din 18 Oct. 1862 a da espresiune, despre „o nóua dovada de credintia si alipirea nóst'a totudéuna pastrata“ catra pré in. T'a Maiestate si pré in. casa imperatésca.

I. Cumca Transilvani'a neci inaínte de batai'a dela Mohács (1526) candu erá unita cu regatulu Ungari'a nu a fostu contopita cu acést'a, oi in multe directiuni si avea viét'a s'a propria de dreptu de statu si de pop6re principia-

luminte deosebita de cea a Ungariei, care din tempi stravechi se bucurá de distele s'ale proprie, de representatiunile s'ale politico-nationale indreptatite si investite cu drepturi legislative; cumca in specie natiunea sasésca nemediulocitu subordinata regelui in constitutiune, representatiune si administratiunea dreptatii, erá unu ramu deosebitu alu cor6nei Ungariei de sene statoriu, istori'a si codicele legiloru Ungariei intrunu siru lungu de aceli seculi datu testimoniu destulu de evidentu. Asia dara conceptulu de dreptu alu staturiloru transilvane corespunde pe deplinu adeverului istoricu, candu ele in art. I. 1744 de chiara: „Transilvaniae principatus antea quidem aliquot retro seculis sacrae regni Hungariae coronae membrum, sed tunc quoque pro seorsiva et distinctae ab eo jurisdictionis provincia sub Vajvodarum directione et partium Transilvanarum titulo habitu diversisque nonnullis suis particularibus legibus ac statutis, fructus ac gavisus.“ (Transilvania cá membrulu cor6nei Ungariei erá provintia cu iurisdictione deosebita sub directiune de voivodi si cu titulu de partile Transilvaniei, folosinduse de unele legi si statute particulare si deosebite.)

E fapta istorica, cumca dupa batai'a dela Mohacu unu resbelu de 12 ani — in care natiunea sasésca stete credint6s'a lunga cas'a austriaca gata la ori-ce sacrificiu, cu credintia recunoscuta de catra strabunulu Mai. Tale Ferdinandu I, — despartia Transilvani'a de Ungari'a Transilvani'a, principatu de sine statoriu unu seculu si diumetate si cá atare recunoscutu de dreptulu publicu europénu, incheiá cu finea secululu 17 fora intrevenirea Ungariei tractatele acelea, cari ei detera de aici incolo principi din cas'a austriaca, ma e de insemnatu, ca staturile Transilvaniei se apera cu t6ta resolutiunea in contra ideeloru ce se ivea despre o unire a tieriei cu Ungari'a. Asia insarcinara staturile Transilvaniei in 1692 pre ablegatii tramisi la curtea imperatésca, cá se se dechiare in contra, la ori-ce dependentia a cancelariei Transilvane de cea Ungara esprimenduse in contra la ori ce feliu de incorporare a aceleia ou acést'a. Pentruca „politica indispensabilis ratio“ nu concedea pentru Ardélu o atare dependentia; si éras „status et conditio rerum Transilvanicarum hoc a suae Mai. benignitate expetit, ne cancelaria Transilvanica ab Hungarica dependeat, neque illi ullo modo immisceatur sive per subordinationem sive per coordinationem. (Ad. conditio-nea si statulu Transilvaniei cere dela Mai. cá neoi prin subordinare neci prin coordinare se nu se amestece cu cancelari'a Hungarica.) De aici incolo sub principii ereditari din serenissima casa austriaca, cari portau de odata si regésca cor6na a Ungariei, s'a bucuratu Transilvania unu secolu intregu de o desvoltare, care vindecá pe incetu veschile rane de pe tempii cei grei ai princiloru patriotici si de suptu jugulu turcescu, fara cá se se fi ivitu in tiéra vre-o nisuintia de o mai strinsa uniune cu Ungaria.

Abia reactiunea in contra nisuinteloru reformatorie ale imp. Josifu II desteptá acést'a nisuintia; staturile Transilvane in diet'a din Clusiu 1790—1 si staturile regatului Hungariei in diet'a contemporana din Pojoniu incepura a se ocupá mai cu deadinsulu de aceea intrebare.

Aici este de cea mai mare insemnatate opiniunea si judecat'a staturiloru Transilvaniei despre acelu obiectu. Ele dechiarara in pré um. representatiune catra Mai. S'a imp. Leopoldu II. diu 7 Martiu 1791 asia: „unio illa inter Transilvaniae principatum et regnum Hungariae, quae salvis Municipalibus nostris Legibus, Juribus et Privilegiis iniri poterat, jam pridem coalita subsistit et ideo mens et intentio nostra non eo vergit, ut novam aliquam, quae reincorporationem sapere Legesque et Jura ac Privilegia in

discrimen aducere posset, unionem cum regno Hungariae celebremus, sed eo solummodo, ut praecautiones illae, sub quibus quoad unionem sacrae Coronae redivimus, eo magis in suo vigore conserventur.“ Si acelesi statuti, cari subster-nusera Mai. S'ale acést'a representatiune, pronun-ciasera in lege sanctionata de Corona (art. VI. 1791) de nou, cumca Transilvania e o tiéra de sene statut6ria, care si are propri'a s'a constitu-tiune si nu e supusa la neci o tiéra: „indivisi-bili ac inseparabili cum omnibus regnis et provin-ciis, quoad simultaneam duntaxat possessionem et mutuam defensionem, unionis nexu juxta prag-maticam sanctionem.“

Totu Pentru acést'a stare si conceptu de dreptu si pentru fundat'a pertractare a cestiunii acesteia atatu de importante pentru tiéra si imperiu vorbesce si faptulu, ca staturile moti-vate prin incorporarea asia numiteloru „partes re applicatae“ prin repres. catra Mai. S'a imp. Ferdinandu din 28 Martiu 1842 dechiara de nou, cumca una uniune a Transilvaniei cu Un-gari'a numai dupa o consultare precésa si dupa o decidere legala a ambeloru tieri sub sancti-nea cor6nei póte reesi la o tianta dorita; si ca prin urmare diet'a a impusu deputatiunii siste-matice in publico politicis cá se se consultese despre aceea, déca uniunea Ungariei cu Tran-silvania ar' poté fi posibila astélieu, cá benele publicu prin aceea se se inaintese, anumitu ce folosu séu dáuna ar' poté escresce din aceea pentru tiér'a Ardélului; opiniunea deputatiunii sistematice prelucrata in cea mai latita detaiare in obiectulu acest'a erá se se impartasiésca de nou iurisdictioniloru tieriei cu scopu de a se consultá asupra-i, si pentrucá dupa aceea in sensulu legiloru se-si póta instrui deputatii sei la dieta: si suptu cari conditiuni dorescu ei uniunea.

Fúnduca deputatiunea sistematica nu-si in-plini acést'a insarcinare in anii urmatori, diet'a din 1846—7 renoi aceeași insarcinare, martora e representatiunea staturiloru din 3 Nov. 1847. In neosu cu acést'a, r. propusatiunea a III. a pré in. rescriptu din 5 Maiu 1848 invita diet'a conchiamata pe 29 Maiu a acelasi la Clusiu: „cá despre unirea M. N. Pr. Transilvania cu Un-garia, dupa cum s'a atinsu aceea in repres. facuta din partea staturiloru la finea dietei din a. 1848, cu respectarea legiloru municipale si a relatiuniloru legale ale celoru 3 natiuni se se faca consultare matura conforma cu im-portanti'a obiectului.“

Lasandu de o parte influenti'a miscariloru acelor'a, cari sgudiara in 1848 Europa si cu de-osebire pe Austri'a: apoi e o fapta tuturoru cu-noscuta, cum s'a facutu anumitu art. I. alu uniunii Transilvaniei cu Ungaria neobservanduse nece acést'a neci celelalte propusatiuni r., neobser-vanduse determinatiunile legale cuprinse in art. XI 1790—1: „de modo assumendorum et per-tractandorum in comitiis negotiorum“ anumitu cele de sub c) e) apoi sub 7, care art. I primi pe art. VII alu Ungariei din 1848, care suna despre deplin'a uniune a ambeloru tieri, numai pentruca unitatea natiunala si identitatea de dreptu o peftesce acést'a. Memorabilulu emisu alu ministeriului ungurescu de atunci din 14 Iuniu 1848 numi unirea ambeloru tieri „un'a-contopire a ambeloru natiuni sorori.“

E o provedintia intocma fericita pentru tiéra catu si pentru intregulu imperiu, cumca art. acél'a nu a devenitu la deplin'a potere de lege. Acést'a universitate credint6s'a a natiunii sasesci, precum se simti si pana acum a repre-sentá aceste concepte de dreptu in sensulu le-giloru sustat6rie, si acum é in privint'a acést'a intocma de aceea parere de dreptu de statu, care se afla pronunziata in opiniunea separata din 12 Dec. 1865 data de pluralitatea represen-tantiloru sasesci in Clusiu in contra poterii de

*) Ne grabimu a publicá vastulu acestu actu analogu pentru rezervarile de dreptu, care se afla publicatu in suplementulu lui „H. Z.“ Nr. 68 din 20 Martiu in 6 col6ne indesate, si eare atatu din punctu istoricu, catu si din punctu de dreptu de statu si ordo dovedesce atatu autonomi'a tierii catu si nelegalitatea uniunii cu Ungari'a rezervandusi sustarea drepturiloru cá natiune politica. — R.

lege a art. I din an. 1848, spriginita cu argumente pana acum inca de nimeni refrense, si asia 'si iea voia a alaturá cu tóta reverinti'a aceea opiniune separata a sa.

Universitatea natiunii sasesci se afla inalzata in conscienti'a de sene, cumca ea e intocma de una si aceeaasi parere cu pré in. Ta Mai. intru dejudecarea valórei de dreptu a acelu articulu.

Erá unu semnu fericitoriu de gratia imperatésca, care ne redicá animele, candu Mai. Ta indata dupa suirea pe tronulu Austriei in 2 Dec. 1848 in puterea sanctiunii pragmatice, cu manifestulu imp. din 21 Dec. 1848 ai binevoitu a respicá „credintiosului poporu sasescu din Ardélú“ pré imbucuratori'a recunoscientia pentru tienut'a si „marea s'a sacrificare“ in grelele viscole ale dileloru acelor'a.

Candu Mai. Ta c. r. ap. dupa o strinsa concentrare de 10 ani a potestatii regimului pentru regularea repórteloru interne de dreptu de statu alu Monarchiei Te ai aflatu preinaltu motivatu a emite statornic'a si nerevocaver'a lege fundamentala de statu din 20 Oct. 1860, in sinulu si pe basea careia s'a restituitu si constitutiunea de mai nainte a Transilvaniei, cu acésta ai garantatu si neconditionat'a independintia a M. Principatu de la Ungari'a intru unu modu, despre care, petrecundu altele cu taocerea, prea in. scrisóre de mana catra min. pres. c. Rechberg din 20 Oct. 1860, privitoria la restabilirea cancelariei aulice ungare si transilvane, ne da celu mai importantu testimoniu.

Intre tóte actele de dreptu de statu severitate de catra Mai. Ta, incependu dela diu'a aceea, nu se afla nici macaru unulu, care pre-judecandu acelei nedependintie a Transilvaniei dela Ungari'a, se recunósca valórea de dreptu a art. I din Clusiu 1848.

Legea fundamentala de statu din 26 Febr. 1861 stabileste pentru M. Pr. Transilvani'a una propria representatiune in senatulu imperialu; legea despre chipulu si modulu tramiterii aceleia a primitu in 2 Oct. 1864 sanctiunea corónei, dupa ce pré in. scrisóre de mana din 26 Febr. 1861 catra presedintele, cano. trans. br. de Kemény incredintiase fipsarea aceea constitutiunalei regulari prin legi de tiéra.

Pré in. rescriptu catra diet'a Ungariei din 21 Iuliu 1861 declara: „Ceea ce priveste mai antaiu de tóte la uniunea M. N. Princ. Transilvani'a cu Ungari'a, care s'a decretatu fara liber'a invoire a natiunii sasesci si a celei romanescoi, apoi este de a se observá, cumca acésta uniune neciodatá nu avú o deplina putere de lege, cumca aceeaasi dupa publicarea aceloru legi unilaterale a cadutu de sinisi in fapta, si preste totu pana atunci va fi de a se privi cá neexecutavara, pana candu locuitorii ne maghiari ai Transilvaniei voru vedé, cumca interesele loru nationale prin acésta uniune sunt periclitate, si pana candu respectivele cerintie si interese ale monarchiei nu voru fi asecurate dupa cuviintia.“

„Pe aceluasi temeiu se basésa si pré in. rescriptu din 19 Sept. 1861, prin care se chiamá diet'a Transilvaniei la Alb'a Iulia; asemenea declaratiuni cuprinde si pré in. impartasire catra ambele case ale sen. imp. din 23 Aug. 1861 si pré in. resolutiune din 20 Febr. 1863 data la representatiunea comitatului Solnocu inter. datata din 26 Dec. 1862.“

Mai incolo se face provocare la representatiunea universitatii din 29 Mart 1862 Nr. 33, in care tienenduse de misiunea „ad retinendam coronam“ se alipi natiunea sasésca de Mai. si de constitutiunea imperiului; la salutarea cea cu bucuria pentru legile fundamentale din 20 Oct. 1860 si 26 Febr. 1861, si punenduse pe terenulu dreptului de statu vechiu alu Ardélului, cu representatiune autonóma si legislatiunea tierei, in sensulu diplomei din Oct., primi universitatea la repr. din 29 Martiu 1862 declararea Mai. de pré in. multiamire pentru alipirea si credinti'a etc. etc., care declarare publicanduse in tóta sasimea prin adres'a de multiami din 27 Ian. 1863 natiunea sasa éra a promisú a conservá unitatea imperiului si a ajutat opulu constitutiunii si s'a simtitu magulita cu responsulu din 17 Febr. 1863, cumca aceea apromisiune s'a primitu spre multiamitori'a pré in. cunoscientia, apoi ér' urmésa asia:

„In asemenea modu se impartasi natiunea romana din Ardélú de pre inalta incuviintiare, intre altele in resolutiunea imperatésca din 18 Oct. 1862 pentru conceptele ei de dreptu facia cu legile fundamentale de statu si cu vechiulu

dreptu alu nedependintiei Transilvaniei dela Ungari'a*).

Pe candu dara Mai Ta, „insuffetitú de dorinti'a de a vedé cauzele interne ale Ardélului catu mai cuendu ordinate intr'una dieta propria, spre multiamirea tuturoru popóreloru ce lu locuiescu, si determinatiunile din 20 Oct. 1860 si 26 Febr. 1861 asupra relatiuniloru de dreptu de statu ale Ardélului catra intréga monarchi'a, dupa pre inalta Mai. Tale intentiune de repetite ori pronunziata a le vedé aduse in deplinire, ai binevoitu a conchiamá cu prein. rescriptu din 21 Aprile 1863 dieta M. Pr. Transilvani'a la Sibiu si in lips'a unei alte base legale si aplicabile a emite ordiná provisoria a dietei si a lucratoru ei, impartasirea cea via pentru restituirea starei de dreptu a tierei in sensulu legi fundamentale de statu condusa de ohiara cunoscientia a obligamentiei de cive in tóta poporimea sasimei, pe longa deplina apretuire a semnataiei de dreptu de statu a acestei prein. initiative se potú invinge numai de acelu simtiu caldu de multiamire, care se pléca cu tóta reverinti'a obligamintiei acelei sublime de regentu, care facia cu o problema asia mare, din dreptatea cauzei si din adeverat'a precepere a pusetiunei, in puterile celea cu bucurie colcratóre facú, cá ele se se intarésca din ce in ce totu mai multu in speranti'a despre o fericita resolvire.

De nou incuragiandu resuná in miile de animi redicatórele de animi ovinte ale pré in. rescriptu din 15 Iuniu 1863 catra diet'a transilvana: „fienduca uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, otarita in an. 1848, neciodata nu s'a efeptuitu cu deplina putere de lege ma si faptualuminte indata s'a destramatu, asia inca in resolutiunile Nóstre din 1860 Ne aflaramu motivati a o lasá neatinsa si a demandá numai restatorirea representatiunii Transilvaniei.“

Suptu astufeliu de impresiuni „adeveratii representanti ai intregi poporime a M. Pr. Transilvani'a, precum se numiá in laudatulu rescriptu, depusera in pré um. loru adresa din 21 Aug. 1863 espreiunea multiamirii, a credintiei neclatite, a resemnatiunii si alipirii loru la pragurile pré in. tronú; si déca Mai. Ta in pré in. rescriptu din 5 Sept. 1863 cá resolutiune la acea adresa a representantiei; tierei binevoisi a pronunziá insuffetitóri'a recunoscientia: „cu bucuria si cu multiamire Ni-a implutu anim'a Nóstra cea parentésca adres'a indreptata de catra voi iubitoru credintiosi, representanti dietaluminte adunati ai M. Nostru Princip. Transilvani'a la rescriptulu r. din 15 Iuniu indreptata cu datu 21 Aug. a. c. catra Noi“, mai incolo: „Voi iubitoru credintiosi ati doveditu cunoscienti'a cea adeverata a adeveratei pusetiune . . . Voi ati doveditu patrundiatate matura, cunoscientie latite si esperiintie, zelu patrioticu . . . si moderatiune . . .; „pasiti inainte cu serio-sitate démna si cu loialitate probata a lucrá la opulu celu dificilu“: aceastea cuvinte de gratia si de dreptu esite din gur'a iubitoru principe alu tierei si oare implu de neclatita incredere anim'a ver-carui fiu credintiosu alu patriei au valóre si pentru acelu pasagiu alu adresei, in care representantii tierei declara: „dietei ei este fórte scumpa independintia si integritatea acestei M. Principatu, pastrata preste atati seculi, cá a unui membru separatú si independinte alu corónei Ungariei; prin urmare in deplinu acordú cu declaratiunea respicata de Mai. Vóstra, uniunea Transilvaniei cu regatulu Ungariei decretata in an. 1848 nu o póte privi cá pe un'a, ce s'aru fi infintiatu cu deplina taria legala; si aceleia cu atatu mai pucinu i póte atribui valóre de dreptu, cu catu ca ea a cadutu si in fapta numai de catu in urm'a evenimentelorú, ce au urmatu nemediulocitu dupa aceea.“

Istori'a desvoltarii constitutiunii a vercarei tieri arareori are a inregistrá o armonia atatu de redicatória de animi intre factorii legelatiunii.

Si afara de acést'a succese cu diet'a acést'a sub decursulu sesiunii din 1863—4 a intruni legi, oari corespundu intocma spiritului

*) Vedi in resolutiunea imperatésca in Nr. 88 — alu „Gaz. Trans.“ din 7 Nov. 1862 cuvintele acestea: „Pre candu ordinescu eu, cá se se descopere natiunei romane a Ardélului indestulirea mea pentru documentarea loialitatii, credintii si alipirii ei catra Cas'a Mea domnitória si catra legile fundamentale de statu sanctionate de Mine“ etc. Vedi si Nr. 32 din 1863: Cuvintele Mai. in audientia. — R.

legiloru fundamentale de statu, pe catu sunt ele, pe longa o manure conforma intre marginele si pe terenulu restitutei constitutiunii a Transilvaniei, de potrivite si apte spre a multiami indreptatitele dorintie si recerintie ale tierei si ale diverselorú natiuni.

Potemu intr'adeveru dice, cumca acésta activitate a dietei Transilvaniei, pe longa cunoscienti'a de a fi implinitu detorinti'a de cive, si a aflatu cea mai mare retributiune in dechiararea Mai. Tale in cuvintele de tronú la inchiaria sen. imp. in 15 Febr. 1864:

„Mi sierbesce spre o deosebita multiamire a vedé in sierele Dv. si pre representantii chiamati de Mene si pre cei alesi ai M. Meu Principatu Transilvani'a.

Inca nu inoetésa entusiasma bucuria a festinului, cu care tier'a aceea, care sta cá unu fortu tare la marginele din apusulu imperiului Meu, si serbá unirea s'a cu corón'a Austriei, facuta inainte de 5 secle, precadur din marginea orientala Dv. Domnii Mei deputati ai Transilvaniei ati intratu cu incredintiare plena de bucuria pe terenulu acelei activitati comune, care léga popórele Mele cu o legatura nóua pe di ce merge mai strinaa. Cu adeverata satisfactiune am salutatu Eu aparitiunile aceastea, in care am cunoscutu espreiunea unei cointielegeri pré salutarie cu intentiunile Mele si garantiile unui viitoriu fericitu.“

Candu pré in. Aceeasi in cuventulu de tronú din 14 Nov. 1864 la serbatorésca deschidere a sesiunii a 3-a a sen. imp. (in cuvintele)

„activitatea constitutiunala, care in Marele Meu Principatu Transilvani'a spre tota bucuria prosperésa“

recunoscurati in gratia inaintea adunatoru reprezentanti ai imperiului.

II. De atunci Te ai aflatu Mai. Ta motivatu a desface diet'a din Sibiu, a conchiamá un'a alta representatiune a tierei pe o alta basa la Clusiu, si cu rescriptulu din 1-a Sept. 1865 a-i concedere cá obiectu eschisivu si unicu alu consultarii revisiunea art. I d. l. din 1848 despre unirea Ungariei si Transilvaniei cu privire la interesele comune ale ambelorú tieri.

Credintiosa vechii sale obligatiuni de cive, si folosinduse de dreptulu seu constitutiunala recunoscutu de repetite ori de Mai. Ta, credintios'a universitate a natiunii sasesci in pré um. representatiune din 6 Nov. 1865 asternú spre pré in. considerare parerile, dorintiele si asteptarile, care se exprimara asupra acelei ordonari in poporimea scaunelorú si districtelorú sasesci. Si déca acésta universitate a natiunii se simte silita a representá si acum conceptele de dreptu desvoltate acolo, o face acést'a numai animata de convingerea, cumca nici unu actu pré in. emisú de atuncia nu sta in contradictiune cu principiulu respicatu acolo, cumca art. I din 1848 nu-i compete deplina putere de dreptu.

E, ca in pré in. cuventu de tronú la deschiderea dietei Ungariei in 14 Dec. 1865 Mai. Ta provoci pe ataturile Ungariei a supune art. VII d. l. 1848 (despre uniunea Ungariei cu Transilvani'a) unei serióse si patrundiatóre campanii, intocma dupa cum se chiamase diet'a Transilvaniei spre aceluasi scopu in privintia art. I din 1848. Nicaierea inse nu se dice nici aici, cumca art. acesta are deplina valóre de dreptu

Totu asia binevoisi Mai. Ta a luá acolo de punctu de purcedere pentru intentionat'a invoire nu prescriptiunea, nu intiepenit'a continuitate de dreptu, ci terenulu de dreptu de comunu recunoscutu alu sanctiunii pragmatice, si doresci anumitu a sustiené acele determinatiuni ale sanctiunii pragmatice, care se referescu la integritatea corónei Ungariei.

Intr'aceea sanctiunea pragmatica presupune in legatuinti'a de statu a Austriei tocma o Transilvania nedependenta dela Ungari'a, de sine statatória, autonóma, si e pentru intrég'a cestiune preste totu significaveru, ca legea cea fundamentala de statu, pe care se afla Austri'a asiadiata in sustarea s'a fundamentala de astadi, diet'a Transilvaniei o a primitu cu unu anu mai nainte deoatu Ungari'a (1722), ce e mai multu ca dupa sunetulu art. VI din 1790/1 tocma dupa sanctiunea pragmatica (juxta pragmaticam sanctionem in conformitate art. III-i anni 1744-i) Ardélulu e se remana „indivisibili ac inseparabili cum omnibus regnis et provinciis, quoad simultaneam duntaxat possessionem et mutuum defensionem, unionis nexu“; una parere acésta, care si in rogamintea pré um. a comitetului

staturiloru din Austri'a infer. din 1-a Maiu 1844 indreptata catra Mai. S'a imp. Ferdinandu tocma din punctulu de vedere alu intregi monarchie fũ pe atatu de seriosu catu si cu caldura aparata.

Si impregiurarea — ca Mai. Ta la deschiderea dietei Ungariei Ti-ai respicatu pré in vointia de parente alu tieriei, cá cestiunea ununii se 'si alle o resolutione nu dupa liter'a mórta a legii numai paruta si indoiósa, ci in armonia cu toti factorii cei cu putere de viétia prin o aneasare plina de incedere, (resolutione) duratória si consistinta — e calificata a ne linisti ingrigiarea, cumca cestiunea unirii Ungariei si Transilvaniei cu privire la comunele interese, fara ordonat'a acea cumpanire seriósa si patrundatória si ad. a fiacarei tieri partasie, deosebitu si in sinulu seu, dupa cum aduce cu sine legea si natur'a luorului, nu va poté veni la decidere.

Intr'aceea, dupace maiortatea dietei din Clusiu a reieptatu revisiunea art. I din 1848, pré in. rescriptu din 25 Dec. 1865 a binevoitu a concede, „pentrucá deslegarea cestiuniloru de dreptu de statu atingatórie de intrég'a monarchia se nu sufero neci o amanare, cá la present'a dieta de incoronare a Ungariei, care va avea a se ocupá cu regularea acelei cestiuni, se se tramita deputati dupa modulu si ordinea de alegere din 1848 pentru apararea intereselor tieriei.“

Neclatit'a credintia de cive si ér' in constitutiune ce ne animésa, resemnatiunea nóstra neclatinata si de multu dovedit'a alipire de Mai. Ta si de pré in. casa imperatésóa incuragiata pe credintiósa universitate a natiunii a nu retacé Mai. Tale indoiielele cele grele de dreptu, pe care necesariuminte trebui se le sternésca mediuloculu acela de deslegarea cestiuniloru plutórie, cu privire la dreptulu de statu transilvanu sustatoriu.

In intielesulu serbatorescu publicatei legi fundamentale de statu din 20 Oct. 1860 se restitui pentru Ardélulu constitutiunea de mai 'nainte. Dupa acést'a si in specia dupa art. VI din 1791, care susta inca in deplina putere de lege, Transilvani'a nu e subordinata séu incorporata neci uniea tieri, inea neoi Ungariei. Deci representanti'a Ardélului constitutiunaluminte nu se poté chiamá spre a luá parte si a colucrá la alta representantia si legelatiune a neci unei altei tieri, maneci celei a Ungariei.

Ce e dreptu, cu privire la acést'a, pré in. rescriptu din 25 Dec. 1865 afla in fakta numai a concede tramitarea la diet'a Ungariei si nu a ordoná cu provocare la lege*).

Conscienti'a de dreptu si de constitutiune a intregi poporime din sasime s'a aratatu la introducerea alegeriloru ordinate in numerose declaratiuni ale adunariloru scaunale si districtuale in destulu de via expresiune. Dupa aplecare insusita poporului acestuia, spre a contribui la o paciuta deslegare a incurcariloru plutórie, cu tóte cá se cam luá pe ganduri pentru constitutiune, au luat parte la alegeri pentru diet'a conchiamata in urma fara opunere, acuma inse intr'unu modu demnu de considerare a reflectatu, cumca tramitarea la diet'a din Pest'a din partea Ardélului nu se afla intemeieta in constitutiunea tieriei acesteia si si-a facutu proteste decisive in contra ori-catoru urmasi si deduceri de aici.

Pré in. rescriptu din 25 Dec. 1865 concede tramitarea acést'a: „pentrucá resolvirea cestiuniloru de dreptu de statu atingatória de intrég'a monarchia se nu sufero neci o amanare.“ Totusi Ardélulu din partesi si-a executatu acést'a resolvire prin inarticularea legiloru fundamentale de statu decise in urm'a pré in. propuse-tiuni regie si sanctiunata de Mai. Ta, si déca desvoltarea ulterióra a vietiei constitutiunale ar cere o strafomare a acelei legi fundamentale de statu, atunci poporimea tieriei sasesci se va aflá gata cu tóta bunavointi'a a coajutá pe calea constitutiunala, pentrucá in. intentiune a Mai. Tale, care are de scopu a mediuloci o strafomare duratória de dreptu a imperiului, se se duca in deplinire.

Pré in. rescriptu din 25 Dec. 1865 mai pretinde, cumca diet'a presenta din Ungari'a e diet'a de incoronare, si fienduca, numai cu pucinu mai înainte pré in. intentiune a Mai. Tale

se pune in frunte, pentrucá important'a cestiune a regularii relatiuniloru de dreptu de statu alu M. Pr. Transilvani'a, care sta in intima legatura cu corón'a Ungariei, se se aduca la o deslegare multiamitória: e aprópe conclusiunea, ca momentulu acesta inoa a influentiatu la motivarea spre a conchiamá Ardélulu la diet'a de incoronare — „pentru apararea intereselor tieriei,“ precum cu binevointia se dice 'n pré in. rescriptu.

Dar' inse pentru una atare aperare a intereselor ardeleni in diet'a Ungariei nu se afla neci o forma legala, deórace nece dreptulu de statu ungurescu neci celu ardeleanu nu cunósce o representatiune cá acést'a, si cu multu mai pucinu detiermuresce elu modulu si chipulu activitatii séu a impartasirei Ardélului la consultariile si decisiunile dietei unguresci.

Si cu tóte, ca poporimea Ardélului astépta cu mare bucuria incoronarea Mai. Tale, totusi din impregiurarea, ca diet'a de acum din Pest'a e una dieta de incoronare, nu se poté deduce dreptulu si oblegamentea de a fi de facia representantii Ardélului, prin urmare si a natiunii sasesci, la actulu acestu de statu de inalta importantia.

Pentruca, de candu au venitu Transilvani'a sub principii ereditari din casa austriaca pe longa documentulu de suponere din 9 Maiu 1688 si prin tractatulu fundamentalu alu diplomei Leopoldine din 4 Dec. 1691 si cu acést'e s'a reintorsu la regele Ungariei, neciodata n'a luat parte prin representantia propria la coronarea regelui Ungariei.

Ma, candu staturile Transilvaniei in representatiunea s'a din 1 Martiu 1791 se rugara de Mai. S'a imp. Leopoldu, cá regii Ungariei din casa austriaca cu ocaziunea incoronarii loru se intarésca diplom'a Leopoldina si tóte legile municipale, datinele si libertatile acestui principatú ér' diplom'a despre acést'a facuta se o de deputatiloru Transilvaniei tramitendi la actulu serbatorescu de incoronare (ad securitatem nostram directum est illud nostrum desiderium, declarara staturile), si totdeodata se adresara cu a, ceeasi rogamine si catra staturile Ungariei, Mai. S'a cu rescriptulu pré in. din 7 Maiu 1791 respinse espresu acést'a cerere.

Si in adeveru dechiararea acést'a pré in. sta in deplina armonia cu dreptulu de statu transilvanu, fienduca precum s'a memoratu nu numai ca nu a luat parte Ardélulu la incoronarea regelui Ungariei sub principii din ser. casa austr., ci acea securitate a staturiloru transilvané si-a afluatu garantarea s'a in diplomele sale proprie date tieriei, ad. pana la 1791 in asia numitele „pré in. rescriptele de asiguratiune“ si dela 1791 incóce in executat'a confirmare a diplomei Leopoldine „verbo Nostro Regio et Principali fideque apud Nos et augustam domum Nostram nunquam violabili“ precum si in confirmarea intregi stari juridice a tieriei si a natiuniloru s'ale recepte, in fine in juramentulu serbatorescu alu principelui tieriei.

Mai incolo nu mai pucinu ponderosu e a luá in cumpana si aceea, ca tienerea Transilvaniei de corón'a Ungariei recunoscuta totdeuna de dreptulu de statu ardeleanu si de universitate a natiunii, nu are unulu si acel'asi intielesu cu: tienerea de regatulu Ungariei, precum se pare ca se acceptésa acuma in unele cercuri.

Si Galiti'a si Lodomeri'a se tienu, dupa repetit'a pretensiune de dreptu alu dietei Ungariei, de corón'a Ungariei, si in. regimu la tempulu seu n'a denegatu principialminte acést'a pretensiune de dreptu.

Ce insemnésa „tienerea“ Transilvaniei ad sacram regni Hungariae coronam si ce cuprinde in sine, ne spunu legile patriotice chiaru si deslusitu.

Ea cuprinde in sine si insemnésa: a cel'asiu capu santitu din pré in. casa austr. care pórtá corón'a din Ungari'a, dupa diplom'a Leopoldina si sanctiunea pragmatica e totuodata in puterea aceluasi dreptu ereditariu si principe alu Transilvaniei, care are propri'a s'a constitutiune. Art. VI din 1790—1, care cuprinde determinatiunea acést'a, tocma pórtá titulu: „de Transilvaniae cum Hungaria nexu.“

Ea cuprinde in sine si insemnésa: „neque ex eo, quod Transilvania sub divo Leopoldo I. ad coronam regni Hungariae redierit, eadem cum laesione iurium et constitutionum suarum municipalium, ad statum pristinum, qui sub Vaivodis fuit, aut reincorporationem cogi pos-

sit“ (art. II 1790—1) ceea ce staturile tieriei Transilvaniei in representatiunea loru catra Mai. S'a imp. Leopoldu II din 7 Maiu 1791 asia o esprimara: „Cum Transilvania eo tempore, quoad legitimum Regum Hungariae imperium rediit, libera electione ac plenaria legislativa potestate gaudens independensque principatus fuerit, ac in potestatem divi Leopoldi I. ejusque successorum, qua regum Hungariae, sponte et libere, certis sub conditionibus concesserit, hinc . . . nec sub eo praetextu, quod sub divo Leopoldo I. ad coronam Hungariae rediit, vel quod unionem, quae tum facta est, luculentius testatam reddiderit, ad statum sub principis Vaivodis vigentem aut reincorporationem principatus hie adigatur.“

Deci in impregiurarea, ca dupa numirea juridica de dreptu de statu Transilvani'a apartiene „ad sacram regni Hungariae coronam“ acést'a credintiósa natiune sasésca nu poté aflá temeiu legalu, din care s'ar poté conchiamá Ardélulu la diet'a de incoronare din Ungari'a séu la pertractarea viitória a cestiuniloru de dreptu de statu atingatórie de Ungari'a si de intrég'a monarchia.

Mai incolo Mai. Ta in pré in. rescriptu din 25 Dec. 1865 ai binevoitu gratiosu a dechiará: cumca prin representarea Ardélului la diet'a Ungariei „sustarea in dreptu a legiloru emise pana acum neci decum se nu se alterese“ apoi „uniunea definitiva a ambelor' tieri, pe care Noi numai pe basea“ (etc. pana 'n finea pasagiului vedi r. rescriptu, Gaz. Nr. 1 1866).

Provocanduse cu tóta reverinti'a la sanctiunea pragmatica, la art. VI si VII din 1790—1, la pré in. rescriptu din 1-a Sept. 1865 si la tóte acelea inalte si numerose pronuntiamente ale Mai. Tale, dupa cari uniunea intre Ungari'a si Transilvani'a nu s'a efeptuitu cu deplina putere de dreptu, isi ié vóia acést'a universitate a natiunii a dá si aicia expresiune convingerii sale, cumca o consultare comuna si o decidere a ambelor' tieri despre cele mai importante cestiuni, ce le involvésa, in fakta dupa lege si dupa natur'a lucrului nu se poté admite (nu are locu).

Precum Te-ai induratu Mai. Ta insuti in inascut'a intieptiune si dreptate a dechiará, cumca uniunea aceea se poté realisá numai pe basea regulatelor' repórté de dreptu de statu ale tieriloru coróni Ungariei intre olalta si catra imperiu, credintiósa universitatea a natiunii sasesci inca in pré um. s'a representatiune din 6 Nov. 1865 a privitu precederea regularii repórtelor' de dreptu de statu ale Ungariei catra imperiu ér' cá una conditiune de resolvirea multiamitória a cestiunii ununii:

Pentruca definitiv'a decidere despre o uniune a Ardélului cu Ungari'a in privinti'a cauzelor' comune ale acestora nu se poté engetá nici in interesulu imperiului nici a popóreloru transilvané, pana candu Ungari'a urmandu provocarei parintiesci a Mai. Ta pronunciate in prein. cuventulu de tronu din 14 Dec. 1865 nu va fi executatu revisiunea acelei parti de legi din 1848, care se referescu la indreptatitele pretensiuni ale tieriloru alaturate, la activitatea drepturiloru de domitoriu si la limitarea atributiuniloru regimului.

Totu pasulu spre uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, inainte de a fi regulate pe petioru statornicu tóte aceste relatiuni, si fipsate cu valóre definitiva, celu pucinu aru ingreuea deslegarea cestiuniloru celoru mari pendente ale constitutiunei; ér' pertractarea asupra unei atare ununii a o strapune in diet'a Ungariei ar fi din capulu loeului a delatura faptice constitutiunea Ardélului si ar insemná a face interesele natiuniloru Ardélului in cea mai importante cestiune pentru ele dependente dela necalculaverile maiortati.

Asia, pusetiunea natiunii sasesci cu deosebire in legatur'a de dreptu de statu alu Ardélului nu e productulu conclusului unei maiortati, chiaru neci alu dietei Transilvaniei, ci ea se basésa pe tractate cu natiunile recepte si cu corón'a; cum ar si poté aici vre o alta representantia a decide modificatiuni? Pe temeiu alu acestei convictiuni de dreptu numai face lipsa a esplicá cu deamenuntulu, cumca legea de alegere semnalata prin rescriptulu din 25 Dec. 1865, care nu se poté uni cu principulu egalitatii inaintea legii, ad. art. II din 1848, asemené nu are putere de lege. Cr. universitate a natiunii

*) Numai in sensulu si cu cuvintele legii Ungariei art. VII 1848. — R.

sasesei are nevoie a se provoca aici la art. V din an. 1744, art. VII și VIII din 1790—1*).

„Deci, deca adunarile sasesei districtuale si scaunale isi dederă înainte rezervarile seu proteste rezolute in contra tuturor urmarilor seu deducerilor, ce ar esi si s'ar trage cumva dintr'o ordine de alegere ca acest'a neintemeiata pe lege, seu din colucrarea ordonata spre realizarea ei, apoi acest'a se intemeiasa atatu in constitutiunea sasésca, catu si in constitutiunea tieriei si a imperiului.

Binevoiesce Maiestate a o primi cu cea mai mare gratia, deca intr'o stare de lucruri ca acesta pre um. universitate a natiunii sasesei in nestingiver'a conscientia a oblegamintii sale de cive se alatura la acelea protestatiuni.

In adeveru ar fi o sguiduitoria serbatore seculara a gratiei gloriose imperatese Maria Teresia, cu care redica Transilvania in an. 1765 la M. Principatu si pentru aceea, pentruca tier'a acesta „nulli ali regno et dominio sive clientelae sive alio subjectionis vinculo obnoxia“ est, deca acuma tocma dupa unu seculu i s'ar denegă decidera autonoma despre conditiunile sale de vietia in viitoriu.“

Din p. alu III estragemu aceste: „Standu pe temeiulu acestoru legi si convictiuni de dreptu astépta universitatea“ etc., „ca diet'a din Pest'a nu va voi a se demite intr'o pertractare si decidera unilateraria privitoria la o mai intima uniune a Transilvaniei cu Ungari'a etc., ér' intemplantuse acest'a, universitatea ca singurulu organu alu natiunii radimata pe dreptatea Mai. Tale ar trebui se protestese serbatorese in contra vercarei decideri de feliulu acest'a, care le-ar poté atinge, turburá, angustá si dauná teritoriulu de dreptu ca atare si pusetiunea de dreptu de statu ca statu provincialu alu Ardélului.“

Cr. universitate a natiunii s. tiene neschimbata si tare de alu XIII art. din 1791, care a crescutu pe fundamentulu celu anticu alu tractatului natiunilor recepte ale Ardélului, care fara de cointelegerea natiunii e nestramabila etc. Ea tiene tare de apromiterea Mai. Tale, cumca sustarea de dreptu a legiloru emise de pana acum nu se va alterá etc., ca Mai. Ta nu vei concede vre-o sramutare a pusetiunii de dreptu a nat. sase fara invoirea loru etc., petitionarea e asia:

„Binevoiesce Maiestate in gratia de parinte alu tieriei a apara legal'a influentia a Ardélului la transformarea constitutiunala de dreptu a imperiului nestirbata, si cestiunile pendente despre uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, luandu in considerarea cea mai binevoitoria pre um. nostra repr. din 6 Nov. 1865, a le reservá pentru consultarea constitutiunala deosebita, si pentru decidera dietei Transilvaniei, care e si competenta dupa lege.“

„Maiestate c. r. apostolica! Nu lips'a de promptitudine de a coajutá la nou'a intemeiare a unei Austrie tare in afara si multiamita in laintru, nu pot'a de opunere, nu lips'a de simtiu sacrificatoriu si placabilu e, care ne silesce a asterne plini de incredere rezervatiunile nostre de dreptu si rogamiunile nostre pentru dreptu. Trecutulu celu atatu de bogatu de sacrificia aduse cu bucuria ne preservesa de vre-unu simtiementu neaplecatu statului, tronului si opului pacificarii.“

In fine se citésa cuvintele regelui Ferdinandu I. scrise catra ei in 1542: „Majestas regia gratiose memor erit . . . et aliquam perpetuam provisionem in memoriam Majestatis Suae illis cum tempore constituat etc. ut habeant causam perpetuo orandi pro Majestate Sua et ejus posteris“; si ale imp. Rudolffu din 1600:

„Posteaquam in nostram potestatem reductam Transilvaniam intelleximus, nihil nobis prius duximus, quam ut Vos, qui et origine et lingua et, quod caput est, avita animi integritate, Germani, nostrum scilicet genus estis, in primis animaremus . . . hocque agimus, ne vos qua nobis devoti estis, fidei poeniteat.“ Si ale manifestului Mai. Sale din 21 Dec. 1848, unde i lauda pentru jertfele puse in revolutiune, si incheia cu „Ddieu se benevamente pe Mai. Ta, Ddieu se benevamente patria!“

Subscrisu

Conradu Schmidt,
cons. r. gub. si comite n. s.
Carolu Schneider, not. univ

Datu Sibiu 3 Martiu 1866.

Din comitatulu Turdei.

(Capetu.)

Prezum ne crescea anim'a pentru alipirea romaniloru votisatori in acesta ziua pentru totu

*) Privitorie la modulul de a aduce legi, la potestatea esecutiva si la juramente. — R.

ce e nationale, asia avuramu ocaziune in 2 Mart. a descoperi si a ne convinge, ca intre romanii mai alesu cei nobili de 7 pruni din cerulu de susu alu comitatului, s'a introdusu o coruptiune nationale cu totulu infricosiata sub acelu cuvintu, ca de voru votisa pentru fratii loru 'si voru perde nobilitatea, etc. Acestia cu pucina exceptiune mai toti au votisatu cu ungurii si neci pota fi altmintrelea, dupa ce lucru constatat este, cumca pre acestia de acasa iau pornitu imbetati de vinarsu si s'au folositu facia cu densii midilóce cu totulu drastice si inganatorie de libertatea omului.

Din Siaromberg locul pornirei pana in Turd'a au avutu 3 statiuni, la fiacare statiune s'au taiatu cate 3 vite, dupa densi au venitu buti cu spiritu si li s'au impartitu si bani, aceste tote pre contulu candidatiloru maghiari, aducunduse totudeodata ca escortati sub cea mai mare padia.

Dupa cum neau informatu vreo 40 insi alegatori, cea d'antaia invetiatura a primit'o dela protopopulu din Reginu Mihailu Crisianu, carele a spusu alegatoriloru, ca pre nime se nu aléga fara pre candidatii unguresci, pentruca deputatii romani n'au adusu neci unu bine tieriei, ca ungurii sunt domnii tieriei si cu ei tiene si imperatulu — si fiinduca Dsa n'a venitu in persóna la Turd'a, si a tramisu ca locutiitoriu pre fiulu seu Justinu (acesta, care acum din gratia ungurilor respective a comitelui supremu e asesoru orfanale, prelanga tote, ca nu-i in stare a produce baremu unu atestatu, ca a studiatu drepturile — ne potendu in trei ani neci baremu unu esamenu depune cu succesu indestulitoriu si in urma cu pudóre a debuitu se parasésca cursulu juridicu ca auditoriu totu de semestrulu 1 alu an. I in academia din Sibiu si altele, care le retacu); carele se conduca pre acei nobili proletari, mai alesu din partile Giurguiului.

Inca in 1-a Martiu a sositu dela Reginu Justinu fiulu renumitului protopopu M. Cr., se vede, ca cu acelu scopu, pentruca se seduca pre romanii adunati, dicundule, ca alegatorii romani din cerulu de susu sunt forte bine informati, si ca voturile lor le voru dá romaniloru.

Este constatatu mai departe, ca numitul Justinu a datu in man'a romaniloru inca in Gernasigu o flandura de standartu romanescu, ca elu atatu acolo, catu si in Siaromberg si Jernutu a informatu pre romani ca se de voturile ungurilor, ba in Jernutu a tienutu si cuvintari animandu pre romani pentru Tisza si Huszár. — Este constatatu, ca Justinu a jucat o rola de jositoria in Turd'a danduse a fi spionu ungurescu in contra fratiloru sei. Prot. Crisianu cu fiulu seu Justinu, care e demnu de parentele seu a trasu si astadata cruce preste simtiurile nationale; pentruce nu intréba acelu Domnu si fiulu lui, pre unguri, de ce nu dau si ei voturile lor romaniloru?

Pana candu aceste ticalosii?! Óre nu are dreptu natiunea a trage la dare de séma pre asemenea protopopi, cari in locu se invetie pre poporu moralitate, se predice solidaritatea, in locu se indemne pre poporu la contielegere buna, ii seduce, ii dedá la coruptiuni, la desbinari, si darimu sant'a contielegere intre fii de acelasiu sange!

Ca se nu soape cineva din acesta tabera, ca se nu aiba nime ocaziune a vorbi cu ei in sér'a de 1-a Martiu iau stationatu si incuarteratu in satulu Aghirbiciu — pre romani mai cu séma la unguri si viceversa — punendu totudeodata la podulu, care duce preste Aresiu, stragi si tote aceste lea facutu ca nu cumva sei rapésca cineva din libertatea in care se aflau.

In 2 Martiu de deminétia prisionierii Dloru Tisza si Huszár au plecatu oatra Turd'a sub padi'a unor boieri si aghirbicieni. — Intre satele Poiana si Cristisiu iau asteptatu bravii nostri cetatiani unguri calari, iau pusu in colóna mici si iau luat intre calareti, ca se nu fuga careva seu se intre straini in taber'a lor si asia iau adusu in Turd'a se mai pareá, ca se aducu nescari facatori de rele intre escórta, decatu alegatori liberi. — La steagulu nostru inca s'au alaturatu vreo 50—60 insi, carii au potutu scapá din oaptivitatea unguresca si cei carii au venitu pe spesele lor de acasa.

Pentruca terorismulu se fia deplinu si pen-

tru ca se nu parasésca cineva standartulu lor si se se alature la alu nostru, indata dupa sosirea in piétia iau bagatu in curtea temutiei si au inchisu portile, unde pana a nu ispravi si votisarea, n'a fostu iertatu se intre nimene, pentruca se nu póta avea neci un'a comunicatiune cu fratii lor.

Deca votulu acestoru se poté luá de votu liberu, idese — noi inse nu vedemu alta in astfelu de apucaturi, decatu bajocura cumplita infipta omenimei libere, si ne miramu forte cum a potutu D. Tisza in vorbirea tienutu catra alegatori in 3 Martiu cu ocaziunea serenadei din partea cetatianiloru din Turd'a, ai numi pre acesti alegatori romani de necorruptiveri si constitutiunali?! (Puf!)

De altmintrelea ordinea publica nu s'a neci struncinatu, escese nu s'au intemplat si acesta avemu se o multiamimu numai simtiului celu pacinicu alu romaniloru, cu tote oa, precum am aratatu mai susu, nu au lipsitu dintre unguri unii, carii in diu'a cea d'antiau in publicu au strigatu, ca romanii inteligenti toti sunt ómeni de nimicu si talhari, numai opincarii sunt ómeni de omenie, ba pre vredniculu D. protopopu din Sacalu Georgiu Crisianu, era se 'lu ié la trei parele, deca nu scapá ca prin péne.

Resultatulu alegeriloru e, ca Tisza Lászlo cu 2655, br. Huszár cu 2649 — voturi au resitu, ér' candidatii romani D. Ratiu capatandu 788 — D. Moga 778 voturi, au remasu in minoritate absoluta.

Influentiatus'au prelanga aceste alegatorii din ambele cerouri si prin organele administrative, inse romaniloru leau fostu opritu a se mestecá in astfelu de lucru — se vede ca nu se mesura dreptatea cu acea mesura, ca-ce unuia i considera de virtute si patriotismu, altaia i-se imputa de pecatu.

Nu potu trece cu vederea se nu spunu on. publicu, ca unu preotu romanu din Salciua de diosu Simeon Simon nu numai ca au votisatu cu ungurii, pentruca se si acopere unele miselii ce le au facutu, ci a indemnatu cu totu de adinsulu si pre poporeniei sei si pe altii la asemenea fapta.

Ne vor' intrebá D. Redactoru, pentru ce romanii alegatori vediendu atatea abusuri si nedreptati n'au reclamatu si n'au protestatu in contra deputatiloru alesi? Dar' unde si pentru ce se protestamu, au n'amu vediutu noi, ca diet'a din Pest'a au verificatu si pre aceia, la a caroru alegere, s'au intemplat oele mai scandalóse batai si omoruri; la diet'a din Pest'a se protestamu, careia nui potemu recunósce competintia asupra afaceriloru ardelene?

Membrii romani ai comitetului centrale si au facutu protestulu in comitetulu repr. din 27 Ian. a. c. roganduse ca Maiestatea S'a se se indure a conchiamá diet'a ardeléna, aratandu totuodata causele, din care fara vatamarea drepturiloru natiunali si ale autonomiei patriei romanii nu potu participá la diet'a din Pest'a.

Turd'a in 6 Martiu 1866.

B. C.

Dr. Ratiu e dep. alesu in Hatiegu.

Telegramu. Parisu 20 Martiu. In siedintia de eri a conferintiei in privint'a Principatelor, s'a adoptatu in principiu necesitatea mantinerii constitutiunii si a uniunii Principateloru dunarene. Prin ratificarea uniunii de catra conferintia, faptulu implinitu va fi intaritu. — Afara de acesta scire sosita n'avemu vre unu evenimentu importantu de inregistratu si Prusi'a ademenita de poterile apusene mai vertosu de Angli'a se retrage intre marginile conventiunii de Gastein. —

Preturile bucatelor in plati'a Brasiovlului.

(Mesur'a se ia in galet'a de Ardél, din care doua facu trei mesure austriace.)

Martiu 24 n. 1866.

Gráu curatu galeta 6 fl. 15 cr., de midilocu 5 fl. 61 cr., amestecatu 4 fl. 80 cr. —

Secara 3 fl. 99 cr., Papusoiu (cucurusu) 3 fl. 81 cr., Ordiu 3 fl. 60 cr., Ovesu 1 fl. 62 cr., Cartofi 1 fl. 8 cr.